

Carme Sansa: «Isabel Vila era una dona compromesa, avançada al seu temps»

L'actriu representa el monòleg «Isabel, cinc hores», sobre la primera sindicalista catalana, diumenge a Figueres

Carme Sansa (1943) és una de les intèrprets més sòlides de l'escena catalana amb una dilatada trajectòria. Ara interpreta Isabel Vila, considerada la primera sindicalista catalana, una dona valenta que va lluitar, al segle XIX, contra el treball infantil a casa nostra. Defensava els drets dels infants a ser educats i formar-se. Sansa ha fet una trentena de representacions d'Isabel, cinc hores, un monòleg que l'ha captivat per la força del personatge. A Figueres es pot veure aquest diumenge a les 18 hores a la Sala La Cate.

Qui era Isabel Vila?

Una dona que va lluitar per la gent treballadora, per les criatures que aleshores treballaven i pràcticament no estudiaven. És cert que no ho va aconseguir i que va tenir la gent molt en contra, però va ser la primera dirigent sindical. Imagina't tu, al segle XIX. Era una llibertària molt compromesa perquè els nens i les nenes estudiessin per igual, una dona avançada al seu temps.

Va morir jove. Tenia 53 anys però diria que va aprofitar bé el temps.

Molt, era una noia quasi analfabeta, però va aprendre pel seu compte. Va anar a l'exili on es va treure el títol de mestra i quan va tornar va dedicar-se a ensenyar nenes.

Sobta aquesta dona en el context de l'època.

Si ara encara ens costa... Devia ser molt potent perquè la fessin dirigent d'un sindicat, va ser una cosa revolucionària. Com fer-la directora d'una escola laica i, més tard, en va fundar una de pròpia.

Com ha forjat aquest paper?

En Toni Strubell, l'autor, ho va imaginar com si fos Isabel Vila que fes una classe i expliqués qui era i què va fer i, sobretot, aquesta lluita. Cal dir que ella també va cuidar avis en un hospital i va fer d'infermera durant el Foc de la Bisbal. No estava d'acord ni amb la violència ni amb les armes, però si els homes lluitaven i els ferien, ella, i altres dones de Llagostera, els anaren a curar. Penso que és una dona com moltes n'hi ha hagut, però amb molta empena i qui engrescava les altres a queixar-se. Devia ser una dona molt desperta, intel·ligent i lluitadora. I sempre ho va fer perquè les coses milloressin.

Vostè reconeix que quan l'autor li va proposar fer l'obra no coneixia qui era Isabel Vila.

Ho confesso, no ho sabia.

És el reflex dels buits que hi ha a la història i més si tenen a veure amb les dones.

Si hagués estat un home, potser ens en recordaríem, tot i que en Pere Caimó tampoc em sonava i va ser l'ànima de la revolta a la Bisbal.

Quanta gent ha quedat en la foscor.

Evidentment, i això s'hauria de revisar molt. Canviar i actualitzar els llibres d'història.

Va ser entesa la lluita d'Isabel Vila en el seu temps?

No, no, al contrari. Ella predicava que les criatures no havien de treballar tantes hores perquè havien de tenir temps per formar-se i estudiar pel futur. La gent no la va entendre o no va voler perquè no els interessava perdre el sou dels nens. Fins i tot els seus mateixos companys.

És aquest un paper especial de representar?

He fet uns quants monòlegs i aquest realment me l'he fet molt meu. He intentat comprendre aquesta dona i explicar la seva vida implicant-me molt, enfadant-me i il·lusionant-me. Pensant com ella ho diria.

Crec que està interessant molt l'obra?

Sí, van sortint bolos, però entre el maig i mig juny hauré de fer un tall perquè tinc una estrena al Teatre Nacional.

De quina obra es tracta?

L'Emperadriu del Paral·lel, de Lluïsa Cunillé, dirigida per Xavier Albertí que, amb aquesta obra, s'acomiada dels vuit anys al capdavant del Nacional. Em fa il·lusió perquè és un musical, em ve molt de gust. També el 19 de febrer estreno un espectacle amb el cantant Joan Isaac, Els set pecats capitals. Isaac ha fet set cançons, una per cada pecat i l'acompanyen set poemes de poetes diferents: Pere Quart, Montserrat Abelló, Maria Mercè Marçal, Aute, i tot en català. Ara estem assajant i estrenem a l'auditori Barradas de l'Hospitalet. I l'endemà anem a Girona, a la Casa de Cultura. Està previst visitar Mallorca, València... També el dia 4 de febrer tinc una lectura d'una obra de Lluïsa Cunillé a la Sala Beckett.

Certament no es pot queixar.

No, i més a la meua edat perquè normalment quan et fas més gran hi ha menys papers per a tu. Estic contenta perquè treballo i en coses que em satisfan. Jo sempre he preferit triar i deixar de guanyar abans de fer, sobretot en teatre, una cosa que no t'interessa i, a més, anar repetint cada dia un text així, no em veig capaç. On sí que no he triat tant, tot i que ara en faig menys, és a la televisió. Sortir allà et permetia triar en el teatre. Cal dir que jo ja estic jubilada. Tinc els meus diners, molt pocs, després de més de cinquanta anys treballant, i una pensió molt petita que realment no podria viure amb ella sola. És a dir, que el dia que no pugui treballar ja cal que em mori.

Font del document:

https://www.emporda.info/cultura/2021/02/02/isabel-vila-dona-compromesa-avancada/486486.html?utm_source=rss